

VEDLEGG.

OPPFØLGING AV DRIFTSPLANER 1998 - 2001

BAKGRUNN

Driftsplanen er et viktig styringsverktøy i arbeidet med å sikre en bærekraftig og kontrollert forvaltning av elgbestanden, sammen med den årlige avskytningsavtalen som inngås mellom valdet og kommunen.

Ved utløp av elgjakten 1997, var tiden kommet til å rullere driftsplanene for elgforvaltningen i kommunen. Viltnemnda har i lengre tid signalisert at den ønsker større engasjement fra rettighetshaversiden, og at forvaltningsområdene må bli større. Viltnemnda er av den oppfatning at Sarpsborg bør bestå av to vald, ett vest og ett øst for Glommas hovedløp gjennom kommunen.

Vald 01 og vald 02 i Tune ble enige om å slå seg sammen til ett vald. Det nye valdet dekker nå alt areal på vestsiden av Glomma i Sarpsborg kommune, og er således et naturlig område å forvalte felles.

Vald Tune utarbeidet en ny driftsplan for perioden 1998 - 2001, som ble behandlet og godkjent av viltnemnda.

For de tre vald som befinner seg på østsiden av Glomma, var ikke tiden moden ennå til en sammenslåing. Men man var enige i dette som et arbeidsmål fremover. Vald 03 Varteig, 04 Skjeberg og 05 Skjeberg, var enige om at området bør forvaltes etter de samme retningslinjene. De engasjerte derfor Utmarksavdelingen i Akershus og Østfold til sammen med valdene å utarbeide en felles driftsplan for alle tre valdene. Valdene var enige om at driftsplanen skal være lik for alle tre vald, og viltnemnda behandlet og godkjente driftsplanen. De tre valdene har således likelydene driftsplaner.

Målsetningen er at valdene slår seg sammen til ett vald med det første, nå har man like driftsplaner og det vil være lettere å nå målsetningen i planen som ett vald, enn at man hver for seg skal nå målet.

Uttak ved jakt styres av målsetning om uttak i kjønn og alder beskrevet i driftsplanene, og et årlig tak på kvoten som fremkommer av den årlige avskytningsavtalen. Viltnemnda anser at endringer i bestanden kan skje så fort at praksisen med årlige avskytingsavtaler vil bli opprettholdt, slik at avvik kan rettes opp påfølgende år.

AVSKYTNINGSAVTALER

Hvert år inngår viltnemnda avskytingsavtaler med valdene. Her fastsetter viltnemnda årets kvote, og så er det valdets ansvar å fordele denne til jaktagene innenfor valdet. Valdet må da ta hensyn til den fordeling som er godkjent i driftsplansperioden med hensyn til dyrrets kjønn og alder. Man må også ta hensyn til fjorårets avskytningsavtaler og hvordan den %-vise fordelingen i uttaket ligger i forhold til målet som skal nås ved utløp av planperioden.

Området Vest for Glomma

VALD TUNE

Driftsplanområdet består av **79.505 da. tellende areal**. Valdet har i sin driftsplan lagt opp til en økning av produksjonen, slik at det ved utløp av planperioden skal kunne tas ut 38 dyr årlig.

Videre har valdet bl. a. følgende målsettinger:

- Gjennomsnittsalderen på eldre okser skal økes og det skal legges til rette for et målrettet uttak av svake og lette dyr i bestanden.
 - Kalveførende ku med singel kalv skal gis et sterkt vern.
 - Driftsplanområdet er i seg selv **for lite** til å kunne nå målsettingen fullt ut, og det blir derfor nødvendig å innlede et **samarbeid utover våre grenser**
- I planperioden har valdet lagt opp til en slik fordeling i uttaket:
- Minimum 30% av uttaket skal være kalv.
 - 40% av uttaket skal være 1 1/2 år og eldre hanndyr.
 - 30% av uttaket skal være 1 1/2 år og eldre hunndyr.
 - Det skal tilstrebdes et uttak på inntil 18% voksen ku og inntil 18% voksen okse i perioden.

I avskytingen skal tilstrebdes:

- Mellomokse (6-8 takker) skal spares.
- Ku med 1 kalv (både ku og kalv) skal fredes av valdet.
- Ved felling av kalv skal dette skje ved å felle en av tvillingkalvene.

År	Vald Tune	Okse 1 ½	KU 2 ½	Ku 1 ½	Sum kalv	Sum felte dyr	Fellings %
1998	4	7	5	3	8	27	96,4
1999	6	4	3	3	12	28	100
2000	-	-	-	-	-	-	-
2001	-	-	-	-	-	-	-
SUM	10	11	8	6	20	55	98,2
% fordel.	18,1	20,0	14,5	10,9	36,4	100	
% fordel.	>18,0	22,0	>18,0	12,0	<30,0	100	Målsetning
	sum okse	40,0	sum ku	30,0			

Viltnemndas kommentarer til resultatet:

Resultatet etter to års jakt er som forventet og avskytingen er i tråd med driftsplanen.

Området Øst for Glomma

Vald 03 Varteig, 04 Skjeberg og 05 Skjeberg, er enige om at området bør forvaltes etter de samme retningslinjene. De engasjerte derfor Utmarksavdelingen for Akershus og Østfold til å utarbeide en felles driftsplan for elgforvaltningen i Varteig og Skjeberg. Det er også utarbeidet en tilsvarende driftsplan for tilgrensende områder i Berg, Halden.

Driftsplanen for Varteig og Skjeberg har følgende forord:

Forord

Dette er en driftsplan for Varteig og Skjeberg (vald 03, 04, 05) for fireårsperioden 1998 - 2001.

Planen er utarbeidet av et arbeidsutvalg bestående av 2 representanter fra hvert av valdene, Einar Thalberg, Peder Sandaker, Frank Kingsrød, Roger Klavestad, Egil Nordengen og Kjell Hauge.

Georg Gjøstein ved Utmarksavdelingen for Akershus og Østfold har vært faglig veileder og har ført planen i pennen.

Arbeidet er utført med støtte fra viltfoldet og BU-fondet gjennom prosjektet "Driftsbasert forvaltning av utnyttbare vilt- og fiskeressurser i Østfold"

Planen er datert mai 1998.

Planen har bl. a. disse målsettingene:

- Det skal legges opp til en produksjon som tåler et uttak på 80 - 85 dyr årlig. Herav skal det tas ut 70 - 75 dyr ved jakt ettersom noe av produksjonen blir drept i trafikken mm. Dette anses å være et bestandsnivå som er riktig for området.
- I området vest for E6 ønsker man en økning i antall dyr, som kan gi et årlig jaktuttak på ca. 6 dyr. Ved siden av tilpasset avskyting, vil tiltak for å redusere antall trafikkdrepte dyr være aktuelle virkemidler.
- Gjennomføre en avskyting som bidrar til flere okser og høyere gjennomsnittsalder hos oksene i bestanden.
- Fortsette en forsiktig kuavskyting som gir en god andel kuer i høyproduktiv alder (6-7 år)
- Ta bevisst ut små eldre kuer for å få best mulig produksjonsdyr i bestanden.
I driftsplanen har valdene 03, 04 og 05 lagt opp til en økning av produksjonen.

I planperioden skal uttaket tas ut med:

- Maksimalt 15% voksen ku.
- Maksimalt 17% voksen okse
- Minimum 68% ungdyr (1 1/2 åringere og kalv)
- Av kalv/ungdyrkvoten skal henimot 30% være kalv.

I avskytingen skal tilstrebdes:

- Man skal tilstrebe en noenlunde lik kjønnsmessig fordeling av kalv/ungdyrkvoten.
- Hovedproduksjonen tas ut som ungdyr og kalv. 1 1/2 åringene må ikke beskattes hardere enn at man har "påsett" som kan erstatte de eldre dyra som tas ut av bestanden.
- Eldre ku med slaktevekt under 155 kg vil ved veiing av viltnemnda, bli nedklasifisert til ungdyr i driftplansammenheng. (innrapportering til Fylkesmannen/SSB vil fortsatt følge deres regler)

Valdene var enige om at driftsplanen skal være lik for alle tre vald, og viltnemnda behandlet og godkjente driftsplanen. De tre vald har således likelydene driftsplaner.

Målsetningen er at valdene slår seg sammen til ett vald med det første, nå har man like driftsplaner, men det vil være lettere å nå målsetningen i planen som ett vald, enn at man hver for seg skal nå målet.

Se for øvrig sammenstillingen for området **Øst for Glomma** som viser hva resultatet hadde vært, dersom valdene 03, 04 og 05 var samlet til ett vald. Denne oversikten viser at man samlet hadde kommet bedre ut i forhold til målsetningen med en felles forvaltning, enn hva man gjør hver for seg.

ØST FOR GLOMMA - 178.242 da.

Dersom valdene 03, 04, og 05 var organisert som ett vald, ville resultatet samlet sett slik ut. Valdene har i sine driftsplaner lagt opp til en økning av produksjonen, slik at det på sikt skal kunne tas ut 70 - 75 dyr årlig i hele Driftsplanområdet.

I planperioden skal det tas ut maksimalt 15% voksen ku, maksimalt 17% voksen okse og minimum 68% ungdyr (1 1/2 åringer og kalv).

Av kalv/ungdyruttaket skal henimot 30% være kalv.

År	Øst							
	Okse 2 1/2	Okse 1 1/2	KU 2 1/2	Ku 1 1/2	Sum kalv	Sum felte dyr	Fellings %	
1998	11	23	8	11	9	62	86,1	
1999	11	18	8	11	17	65	87,8	
2000	-	-	-	-	-	-	-	
2001	-	-	-	-	-	-	-	
SUM	22	41	16	22	26	127	86,9	
% fordel.	17,3	32,3	12,6	17,3	20,5	100		
% fordel.	17,0	23,8	15,0	23,8	20,4	100	Målsetning	

Viltnemndas kommentarer til resultatet:

Dersom valdene 03, 04 og 05 var organisert i ett vald ville man innen driftsplanområdet ha en avskyting på eldre okse som er i tråd med planen, men uttak av 1 1/2 årig okse er fortsatt for høyt med tanke på målsetningen om å øke okseandelen i bestanden. Uttak av kalv er i tråd med målsetningen. Dette viser at om valdene var samlet til ett vald, ville det være lettere for lagene å styre etter målsetningen i driftsplanen.

Føringen som ligger i «Handlingsplan for hjortevilt mot år 2000» fra DN, forutsetter at rettighetshaverne tar større ansvar for forvaltningen av hjorteviltartene våre. Dette krever at rettighetshaversiden må samarbeide og organisere seg hensiktsmessig. Utfordringen for valdene må være å få alle som deltar i avskytingen interessert i forvaltningen.

VALD 03 VARTEIG - 50.312 da.

I planperioden skal det tas ut maksimalt 15% voksen ku, maksimalt 17% voksen okse og minimum 68% ungdyr (1 1/2 åringer og kalv).

Av kalv/ungdyruttaket skal henimot 30% være kalv.

År	Vald 03						
	Okse 2 ½	Okse 1 ½	KU 2 ½	Ku 1 ½	Sum kalv	Sum felte dyr	Fellings %
1998	2	5	3	5	5	20	83,3
1999	3	9	3	1	6	22	88,0
2000	-	-	-	-	-	-	-
2001	-	-	-	-	-	-	-
SUM	5	14	6	6	11	42	85,7
% fordel.	11,9	33,3	14,3	14,3	26,2	100	
% fordel.	17,0	23,8	15,0	23,8	20,4	100	Målsetning

Viltnemndas kommentarer til resultatet:

Så langt i planperioden kan vald 03 Varteig fortsatt vise til en lav avskyting av voksen okse, mens uttak av okse 1 1/2 år har øket. Valdet har ikke lengre den gode fordeling på kjønn i ungdyrgruppen som etter fjordårets jakt. Valdet har bra margin på kalveprosenten.

VALD 04 SKJEBERG - 94.780 da.

I planperioden skal det tas ut maksimalt 15% voksen ku, maksimalt 17% voksen okse og minimum 68% ungdyr (1 1/2 åringer og kalv).

Av kalv/ungdyruttaket skal henimot 30% være kalv.

År	Vald 04						
	Okse 2 ½	Okse 1 ½	KU 2 ½	Ku 1 ½	Sum kalv	Sum felte dyr	Fellings %
1998	6	16	5	6	3	36	87,8
1999	8	9	4	8	9	38	92,7
2000	-	-	-	-	-	-	-
2001	-	-	-	-	-	-	-
SUM	14	25	9	14	12	74	90,2
% fordel.	18,9	33,8	12,2	18,9	16,2	100	
% fordel.	17,0	23,8	15,0	23,8	20,4	100	Målsetning

Viltnemndas kommentarer til resultatet:

Vald 04 Skjeberg har fortsatt et høyt uttak av okse 1 1/2 år og eldre. Dette vil fortsatt bremse arbeidet med å nå målsettingen med å øke okseandelen i bestanden. Andelen kalv i uttaket har økt, men ligger fortsatt under planmålet. Det burde vært følt mere kalv og mindre 1 1/2 årg og voksen okse for raskere å balansere avskytingen mot måltallene. Valdet må nå se nærmere på sin jaktutøvelse og hensynta dette ved neste års jakt.

VALD 05 SKJEBERG - 33.150 da.

I planperioden skal det tas ut maksimalt 15% voksen ku, maksimalt 17% voksen okse og minimum 68% ungdyr (1 1/2 åringer og kalv).

Av kalv/ungdyruttaket skal henimot 30% være kalv.

År	Vald 05						
	Okse 2 ½	Okse 1 ½	KU 2 ½	Ku 1 ½	Sum kalv	Sum felte dyr	Fellings %
1998	3	2	0	0	1	6	85,7
1999	0	0	1	2	2	5	62,5
2000	-	-	-	-	-	-	-
2001	-	-	-	-	-	-	-
SUM	3	2	1	2	3	11	73,3
% fordel.	27,3	18,1	9,1	18,2	27,3	100	
% fordel.	17,0	23,8	15,0	23,8	20,4	100	Målsetning

Viltnemndas kommentarer til resultatet:

Så langt i planperioden har vald 05 Skjeberg en avskyting som viser hvor vanskelig det er å oppnå målsetninger i et lite område. Enkeltdyr slår sterkt ut på %-vis fordeling når totalsummen er liten. Valdet har hentet seg godt inn i forhold til fjorårets avskyting. Valdet har redusert avskyting av voksen okse fra 50% til 27,3%.

ELGSTATISTIKK- FELT ELG I SARPSBORG

År	Okse 2 ½	Okse 1 ½	kalv okse	KU 2 ½	Ku 1 ½	kalv ku	Felt totalt	Tildelt totalt	Fell. %	Dags- verk	Dyr/da.
1991	26	18	14	14	20	9	101	126	80,16	1748	2358
1992	19	21	14	13	20	13	100	132	75,76	1584	2382
1993	22	20	19	17	14	12	104	125	83,20	1945	2436
1994	17	28	12	16	13	17	103	131	78,63	1988	2460
1995	15	22	11	13	18	11	90	126	71,43	1934	2815
1996	15	19	15	10	17	13	89	109	81,65	1519	2870
1997	16	17	15	13	12	8	81	107	75,7	1629	3153
1998	15	30	9	13	14	8	89	100	89,0	1647	2837
1999	17	22	13	11	14	16	93	102	92,2	1525	2741
2000								104			
2001											
2002											
SUM	162	197	122	120	141	107	849	1058	80,2		2655
% fordel.	19,1	23,2	14,4	14,1	16,6	12,6	100				

STATISTIKK- SETT-ELG I SARPSBORG

ÅR	%	% KU	% KU	% KU	%	%	ANT. DYR	OBSER- VERT	Ku/Okse
	Okse	u/kalv	m/1 kalv	m/2 kalv	KALV	UKJENT	OBSERV	DYR/ DAGSV.	
1991	18,7	13,0	13,8	9,8	33,8	10,9	571	0,303	2,0
1992	18,6	18,0	16,0	6,8	30,7	9,8	499	0,309	2,2
1993	18,1	16,2	11,2	11,9	36,6	6,0	636	0,316	2,2
1994	16,4	17,6	13,7	9,8	34,6	7,9	592	0,298	2,5
1995	15,9	22,7	15,5	8,1	32,0	5,8	534	0,276	2,9
1996	14,9	14,6	13,2	12,5	38,7	6,1	574	0,377	2,7
1997	17,0	17,6	12,2	9,4	32,2	11,4	533	0,327	2,3
1998	18,6	15,4	16,6	8,3	31,1	12,9	682	0,491	2,01
1999	19,1	15,1	13,7	8,3	31,8	11,8	575	0,420	1,94
2000									
2001									
2002									
2003									

ELGSTATISTIKK- FELT ELG I SARPSBORG - Region Vest for Glomma. Vald Tune

År	Okse 2 ½	Okse 1 ½	kalv okse	KU 2 ½	Ku 1 ½	kalv ku	Felt totalt	Tildelt totalt	Fell. %	Dagsverk	Dyr/da.
1991	6	3	6	5	3	5	28	32	87,5	580	2794
1992	6	5	9	6	4	5	35	37	94,6	464	2235
1993	7	6	9	6	4	3	35	38	92,1	543	2235
1994	4	7	5	6	2	8	32	38	84,2	511	2445
1995	5	2	5	2	5	7	26	33	78,8	516	3009
1996	3	3	9	3	3	7	28	31	90,3	437	2794
1997	5	2	10	1	4	3	25	31	80,6	437	3129
1998	4	7	6	5	3	2	27	28	96,4	446	2897
1999	6	4	6	3	3	6	28	28	100	395	2793
2000								28			
2001											
2002											
SUM	46	39	65	37	31	46	264	296	89,1	4329	2666
% fordel.	17,4	14,8	24,6	14,0	11,7	17,4	100				

STATISTIKK- SETT-ELG I SARPSBORG - Region Vest for Glomma. Vald Tune

ÅR	%	% KU	% KU	% KU	%	%	ANT.DYR	OBSER VERT	Ku/Okse
OKSE	u/kalv	m/ 1 kalv	m/ 2 kalv	KALV	UKJENT	OBSERV	DYR/ DAGSV.		
1991	18,8	14,0	12,6	11,1	34,8	8,7	207	0,361	2,0
1992	17,2	16,7	18,9	3,9	25,6	17,8	180	0,398	2,3
1993	21,8	19,9	13,3	7,1	30,8	7,1	211	0,376	1,9
1994	17,8	17,8	13,4	8,3	32,5	10,2	157	0,307	2,2
1995	16,9	25,3	15,1	7,8	31,3	3,6	166	0,316	2,8
1996	18,1	17,0	12,8	10,6	35,1	6,4	188	0,430	2,2
1997	20,3	16,5	14,8	8,2	32,4	7,7	182	0,416	1,9
1998	17,9	10,1	15,8	9,2	35,9	10,9	228	0,631	1,9
1999	19,5	17,2	14,2	7,7	31,9	9,5	169	0,551	2,0
2000									
2001									
2002									

ELGSTATISTIKK- FELT ELG I SARPSBORG - Region ØST for Glomma.

År							Felt	Tildelt			
	Okse 2 ½	Okse 1 ½	kalv okse	KU 2 ½	Ku 1 ½	kalv ku	totalt	totalt	Fell. %	Dagsverk	Dyr/da
1991	20	15	8	9	17	4	73	94	77,7	1168	2191
1992	13	16	5	7	16	8	65	95	68,4	1120	2461
1993	15	14	10	11	10	9	69	87	79,3	1402	2538
1994	13	21	7	10	11	9	71	93	76,3	1477	2467
1995	10	20	6	11	13	4	64	93	68,8	1418	2737
1996	12	16	6	7	14	6	61	78	78,2	1082	2905
1997	11	15	5	12	8	5	56	76	73,7	1192	3164
1998	11	23	3	8	11	6	62	72	86,1	1201	2810
1999	11	18	7	8	11	10	65	74	87,8	1130	2718
2000								76			
2001											
2002											
SUM	116	158	57	82	110	61	584	762	76,6		2722
% fordel.	19,9	27,1	9,8	14,0	18,8	10,4	100				

**STATISTIKK- SETT-ELG I SARPSBORG Region Øst for Glomma. Vald 03, 04,
05**

ÅR	%	% KU	% KU	% KU	%	%	ANT.DYR	OBSERVERT	Ku/Olse
	OKSE	u/kalv	m/ 1 kalv	m/ 2 kalv	KALV	UKJENT	OBSERV.	DYR/DAGSV.	
1991	18,7	12,4	14,6	9,1	33,2	12,1	364	0,263	2,0
1992	19,4	18,8	14,4	8,5	33,5	5,3	319	0,275	2,1
1993	16,2	14,4	10,1	14,4	39,5	5,4	425	0,292	2,4
1994	15,9	17,5	13,8	10,3	35,4	7,1	435	0,291	2,6
1995	15,5	21,5	15,8	8,2	32,3	6,8	368	0,260	2,9
1996	13,4	13,4	13,4	13,4	40,5	5,9	388	0,359	3,0
1997	15,4	18,3	10,9	10,0	31,8	13,4	349	0,293	2,6
1998	18,9	18,0	12,5	7,9	28,6	13,8	454	0,442	2,0
1999	19,0	14,3	13,5	8,6	31,8	12,8	406	0,383	1,92
2000									
2001									
2002									